

Z Berlína přichází socialismus jak z praku. Naplno proti zdi. Šichtařová vidí důvod k obavám

- CZ24 News | 6. prosince 2021

ČESKO: „Během funkčního období nové vlády s vysokou pravděpodobností dojde k navýšení dalších daní,“ konstatuje pro ParlamentníListy.cz velmi znechuceně ředitelka analytické společnosti Next Finance Markéta Šichtařová. Do situace, kdy máme hlubší schodek než v minulém roce, jsme se však podle jejího mínění vůbec nemuseli dostat, protože příjmy státního rozpočtu máme letos vyšší než loni. Drasticky ale narostly výdaje, rozházelo se víc veřejných peněz vybraných na daních a o tolik se ještě víc nafoukl veřejný dluh.

Zpřesněný odhad Českého statistického úřadu uvádí, že domácí ekonomika vzrostla ve 3. čtvrtletí proti předchozímu čtvrtletí o 1,5 procenta a v meziročním srovnání o 3,1 procenta. Jde tedy o mírné oživení, ale HDP se i nadále nachází pod úrovněmi z roku 2019. Kdy je může překonat a na čem to bude záviset?

Ten růst na první pohled vypadá poměrně impozantně, ale ve skutečnosti je dost mizerný, když si uvědomíme, že vlastně ekonomika roste z velmi nízkého základu. A jak správně říkáte, ještě jsme ani nedohnali dobu před pandemií. Takže to je tak trochu jen hra se statistikou. Ty optimističtější předpoklady vycházejí z toho, že se na předpandemickou úroveň s naší životní úrovní vrátíme už v průběhu roku 2022.

Jenomže tyhle odhady vycházejí z předpokladu, že například už budou čipy, nebudou nedostatková auta a podobně. A já myslím, že tohle je příliš optimistický předpoklad, kde je spíš přání otcem myšlenky. Takže já očekávám, že se na úroveň roku 2019 vrátíme až někdy v průběhu roku 2023.

Ve svém pravidelném stanovisku ke stavu veřejných financí konstatovala Národní rozpočtová rada, že ke konsolidaci veřejných financí nebudou stačit jen opatření na straně výdajů, ale bude nutné i navýšit příjmy, tedy daně. Jaké by to měly být? A jak se s tímto doporučením má nová vláda Petra Fialy vyrovnat, když strany této koalice - snad s výjimkou Pirátů - slibovaly, že je zvyšovat nebudou?

Ano, i já - velmi znechucena - konstatuji, že během funkčního období nové vlády s vysokou pravděpodobností dojde k navýšení dalších daní. Na otázku, jaké by to měly být, odpovím, že žádné - je totiž rozdíl mezi tím, že se něco stane, a tím, že by se něco mělo stát. Existuje ekonomicky mnohem čistší a efektivnější řešení, ale k němu vláda patrně nesáhne: Totiž razantní snížení počtu státních zaměstnanců.

Ale víte, co je na tom nejhorší? Že v téhle situaci jsme vůbec nemuseli být! Schválně si zkuste odpovědět: Kdy mají veřejné finance horší předpoklady ke svému vývoji, když ekonomika roste, nebo když klesá? Když se jí daří líp, nebo když se jí daří hůř?

I nejmenší finanční příspěvek velice pomáhá! Děkujeme!

CHCI PŘÍSPĚT

Tak to je určitě všem jasné. Kam tím míříte?

Samozřejmě, že každý si odpoví správně: Veřejné finance se vyvíjejí líp, když se ekonomice daří. Za prvé se vybere víc na daních, protože lidé víc utrácejí, platí tedy víc DPH, firmy mají vyšší zisky, platí tedy víc na dani ze zisků, lidí je víc zaměstnaných, platí tedy víc na dani z příjmů fyzických osob a tak dál a dál. Za druhé když se ekonomice daří, je méně nezaměstnaných, stát tedy nemusí platit tak vysoké sociální dávky. Z obou stran, ze strany příjmů i výdajů, mají tedy veřejné finance lepší pozici, když se ekonomice daří.

A teď realita: Před chvilkou jsme mluvili o tom, že letos se nám daří víc než loni, HDP roste. Člověk tedy nemusí být zrovna génius, aby vymyslel, že také veřejným financím by se mělo letos dařit víc než loni. No – a ono je to přesně opačně. Schodek českého státního rozpočtu ke konci listopadu dosáhl 401,5 miliard korun proti loňskému schodku 341,5 miliard.

Přitom jsme skutečně měli letos vyšší příjmy státního rozpočtu než loni. Potud vše odpovídá tomu, co by člověk od lepší hospodářské situace čekal. Výdaje ovšem letos drasticky překonaly loňský rok. A ekonom k tomu nedokáže najít důvod. V čem se nám letos dařilo o tolik hůř než loni, že jsme museli rozházet víc veřejných peněz vybraných na daních a o tolik víc nafouknout veřejný dluh? Jen jedinou odpověď může ekonom najít: Bylo to zbytečné plýtvání vybraných daní.

I když lkáme nad výkonností naší ekonomiky v posledních dvou kalendářních rocích, tak i přes pandemii koronaviru se Česko podle údajů ze Statistické ročenky 2021 loni přiblížilo průměrné úrovni zemí EU. Hrubý domácí produkt na obyvatele v paritě kupní síly stoupl loni na 94 procent EU z předchozích 92 procent. Dotáhli jsme se tak na úroveň Itálie a nadále se držíme nad úrovní Španělska (86 procent). Nejnížší byla životní úroveň v Bulharsku, kde činila 55 procent průměru EU, nejvyšší má s 266 procenty Lucembursko. Jak vypovídající data to jsou?

Cožpak o to, statistiky a odpovídající ta data jsou, nejsme Čína, abychom museli naši statistiku zpochybňovat. Musíme ji ale správně interpretovat. Není to tak, že my bychom na tom byli tak dobře a ostatní země dohnali. Je to tak, že ostatní země byly protipandemickými opatřeními mnohdy poškozeny ještě víc a ještě víc se propadly, a tím přiblížily průměr za Evropskou unii blíž k naší úrovni.

V souvislosti s růstem inflace jsem zaregistroval několik doporučení na nákup protiinflačních státních dluhopisů. Je to tedy momentálně nejatraktivnější finanční nástroj na trhu? Jakou poměrnou část portfolia investora by v případě jejich volby měly tyto dluhopisy optimálně tvořit?

Takhle to formulovat nelze. Řekněme, že je to jeden ze zajímavých nástrojů, ale řada investorů dokáže třeba investicemi do nemovitostí nebo drahých kovů nebo do vlastní firmy a podnikání získat vyšší výnos než s protiinflačními dluhopisy. A dotaz na to, kolik procent portfolia mají tyto dluhopisy tvořit, také nelze zodpovědět paušálně, protože k tomu bychom museli znát rizikový profil investora. Pro někoho bude vhodné 50 procent, pro někoho nula.

Konkrétně k dluhopisu mohou říct toto: Ministerstvo financí nabízí dluhopisy, u kterých bude úrok stanoven na základě vývoje inflace, respektive podle vývoje spotřebitelských cen. Navíc veškeré výnosy Dluhopisu Republiky jsou osvobozeny od daně z příjmů, zatímco roční výnosy dřívějších emisí podléhaly 15procentní srážkové dani. Nicméně právě tyto dluhopisy mohou reagovat na situaci, kdy tempo inflace vyskočilo směrem nad 2 procenta. Výnos těchto dluhopisů by tak měl být vyšší, než nabízejí spořicí účty nebo zajištěné podílové fondy. Nevýhodou je ale právě to, že výnos pokryje jen inflaci a navíc prakticky nic nepřináší. Nevýhoda je také v likvidnosti – peníze nemáte hned k dispozici. Dluhopis je 6letý, ale každých 12 měsíců můžete vystoupit a investici zpeněžit. V takovém případě se výnos nekrátí, na rozdíl třeba od stavebního spoření, kde v případě předčasného ukončení vrátíte státní podporu.

Dluhy českých domácností ke konci října dosáhly 2,014 bilionu korun. Za říjen stouply o 17 miliard korun, proti loňskému říjnu vzrostly o 172,3 miliardy korun. Je to - třeba i vzhledem k inflaci - přirozený vývoj a dá se považovat za pozitivní, že tři čtvrtiny dluhů domácností připadají na úvěry na bydlení, a ne na to, aby se tzv. projedly?

Nerada v ekonomii používám normativní výrazy jako dobře, nebo špatně. Dobře pro koho? A špatně pro koho? Ale řekněme, že je to logický vývoj ze dvou důvodů. Tím prvním důvodem je rostoucí inflace. Druhým důvodem je to, že vláda lidem rozdává peníze, které ale při pomalu šlapající ekonomice lidé nejsou schopni utratit tak, jak by si představovali. Rozhodně ale z pohledu domácností je dobře, že tyto peníze neprojedí a že je rozumně investují do realit. Na straně druhé ale to také právě vede k vyšroubovávání cen nemovitostí stále výš...

Nová německá vláda hodlá prosazovat postupné vytvoření evropského federálního státu, rozšířit většinové hlasování v Radě EU, odbourat právo národního veta a posílit Evropský parlament právem zákonodárné iniciativy. Některé spolkové země vpouštějí do obchodů, kulturních či fitness zařízení jen ty, kteří se prokáží dokladem o bezinfekčnosti či o očkování. Nyní tento model bude platit celostátně. Končící kancléřka Merkelová souhlasí s požadavkem svého nástupce Scholze, aby očkování proti covidu bylo od února v zemi povinné. Vzpomněl jsem si na název knihy Zdeňka Mlynáře Mráz přichází z Kremlu. Co podle vás teď přichází z Berlína?

Z Berlína přichází socialismus jak z praku. Němečtí kolegové mají sklony dějiny tak nějak pojímat ode zdi je zdi.

Zdroj: parlamentnilisty